

DONACIJE MUZEJU

Donacija kao oblik stjecanja muzejske građe

NATALI ČOP □ Narodni muzej Zadar, Zadar

sl.1.-2. Prestankom djelovanja Narodnog muzeja krajem 19. st. muzejsko djelovanje nastavlja se kroz Gradski prirodopisni muzej koji svoj početak ima zahvaliti donacijama osnivača Mihajla Katurića (desno) i grofa Huberta Borellija (lijevo).

sl.3. Tijekom duge povijesti postojanja Narodnog muzeja Zadar brojni su pojedinci darivali svoje zbirke i pojedinačne predmete. Spisi iz Državnog arhiva u Zadru svjedoče o oduševljenju dalmatinskog Naroda idejom o osnutku ovakve institucije.

sl.4. Prvih mjeseci nakon poziva namjesnika Lilienberga odazvao se velik broj donatora te su prvi fundus muzeja činile najvećim dijelom donacije. Imena donatora uz popise darovanih predmeta javno su objavljivani u znak zahvale u novinama Gazzetta di Zara.

Poslije ovog života ne ostane ono što smo skupili, nego ono što smo dali.
(Gerard Chandry)

Doniranje ili darovanje, uz kupnju, nasljeđivanje, zamjenu i terensko istraživanje, je jedan od oblika pribavljanja muzejske građe i obogaćivanja muzejskog fundusa. Donacije pojedinaca, obitelji i ustanova imaju posebnu važnost za muzej jer potvrđuju povjerenje donatora u ustanovu kojoj daruju predmet ili zbirku. Time muzeju iskazuju čast i odgovornost da se stručno brine o darovanim predmetima te da ih prezentira javnosti kao dio baštine zajednice u kojoj djeluje. Doniranje ima i emotivnu podlogu jer tim činom donator povjerava muzeju zbirku u koju je utkao svoj stručni rad i preferencije stvarajući je kroz život ili pak naslijeđivši je. Time donator izražava suživljenost s lokalnom zajednicom, ali i ostavlja svojevrsan zalag zavičanju iz kojega potječe ili u njemu

djeluje. Pri tome je vođen sviješću o potrebi stručnoga muzejskog čuvanja i prezentiranja darovane baštine vezane, u ovom primjeru, za Zadar i okolicu, bilo podrijetlom, postankom ili nasljeđem.

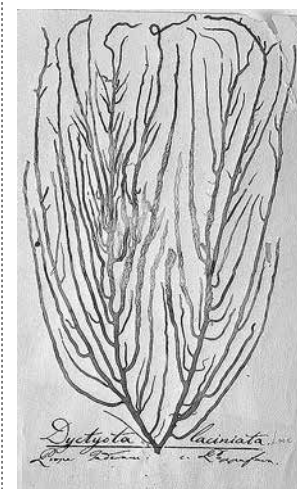
Od 1832. do Drugoga svjetskog rata

Tijekom duge povijesti postojanja Narodnog muzeja Zadar brojni su pojedinci darovali Muzeju svoje zbirke i pojedinačne predmete. Sam je Narodni muzej (Museo nazionale), kao muzej Kraljevine Dalmacije sa sjedištem u Zadru, nastao prije 192 godine zahvaljujući upravo brojnim donacijama Dalmatinaca jer se Kraljevina Dalmacija u to vrijeme protezala do Boke kotorske. Spisi iz Državnog arhiva u Zadru svjedoče o oduševljenju dalmatinskog naroda idejom o osnutku takve institucije. (sl.3.) Prvih mjeseci nakon poziva namjesnika Lilienberga odazvao se velik broj donatora, te su prvi fundus Muzeja najvećim dijelom činile donacije. Imena donatora, uz popise darovanih predmeta, javno su objavljivani kao

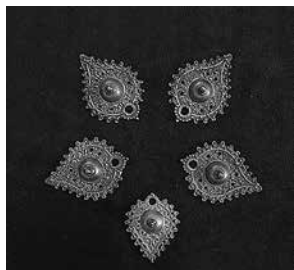
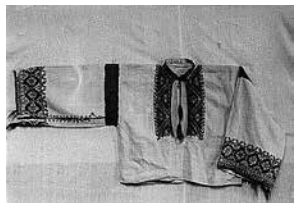
znak zahvale u novinama *Gazetta di Zara*. (sl.4.) I sam namjesnik Lillenberg, kao i članovi njegove obitelji bili su donatori Muzeja. Među darivateljima bili su brojni dalmatinski kolekcionari i istaknute osobe javnoga i društvenog života Dalmacije.

S prestankom djelovanja Narodnog muzeja potkraj 19. stoljeća muzejsko djelovanje nastavlja se radom Gradskoga prirodopisnog muzeja, koji svoj početak zahvaljuje donacijama osnivača Mihajla Katurića i grofa Huberta Borellija. (sl.1.-2.) Prvi fundus tog Muzeja činile su Borellijeva zbirka prepariranih ptica i riba te Katuriće-va zbirka riba i drugih životinja. (sl.5.-7.) Osim tih darova, važna je donacija kukaca i obilja malakološke građe sa zadarskog područja entomologa Petra Novaka te Rudolfa Marčića, koji je Muzeju ustupio fotografije prirodnina. Iz vremena talijanske vlasti ostala je sačuvana najvaž-

sl.5.-7. Prvi fundus muzeja činile su Borellijeva zbirka prepariranih ptica i riba te Katuriće-va zbirka riba i drugih životinja.

sl.8.-9. Iz perioda talijanske vlasti ostala je sačuvana najznačajnija donacija muzeju - herbarij Domenica Pappafave nastao između 1824. i 1837., s oko 10 000 primjeraka biljnih vrsta skupljenih uglavnom po Dalmaciji, ali i iz raznih dijelova svijeta dobivenih razmjenom od drugih botaničara toga doba.

sl.10.-12. U listopadu 1948. otvorena je i Galerija umjetnina čiji inicijalni fondus su činila posuđena djela iz splitske i dubrovačke galerije te JAZU. No, tijekom 50-ih i 60-ih godina 20. st. uslijedile su brojne donacije Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske.

(Vjekoslav Parać, *Kompozicija*, Ignjat Job, *More i borovi*, Jerolim Miše, *Glava*)

sl.13.-16. Inicijalni fondus Etnografskog odjela bio sastavljen od donacije prvog upravitelja tog muzeja Dušana Jurkovića (vezovi, drvene rukotvorine i nešto oružja) i pojedinačnih donacija žena iz bukovačkih sela koje su se odazvale na kampanju sakupljanja predmeta tradicije za novi muzej u Zadru.

nija donacija muzeju – herbarij Domenica Pappafave, nastao između 1824. i 1837., s oko 10 000 primjeraka biljnih vrsta skupljenih uglavnom po Dalmaciji, ali je bilo i primjeraka iz raznih dijelova svijeta, dobivenih razmjennom od drugih botaničara tog vremena. Herbarij je u povijesnome i znanstvenom smislu jedinstveni baštinski potencijal iz kojega se iščitava ne samo prirodoslovna tradicija Zadra već i građanski ukus i običaji dobrostojećih Zadrana 19. stoljeća. (sl.8.-9.)

Od 1945. do 1962.

Sudbinu Zadra polovicom 20. stoljeća dijelile su i njegove kulturne ustanove pa su tako novi počeci obilježeni pokretanjem novih kulturnih ustanova u Zadru. Dižu se iz pepela prirodoslovne zbirke teško stradale u Drugome svjetskom ratu te se 1945., zajedno s etnografskim zbirkama, sjedinjuju u ustanovu naziva Narodni muzej. Upravo je inicijalni fondus Etnografskog odjela bio sastavljen od donacija prvog upravitelja tog Muzeja Dušana Jurkovića (vezovi, drvene rukotvorine i nešto oružja) te od pojedinačnih donacija žena iz bukovačkih sela koje su se uključile u akciju skupljanja tradicijskih predmeta za novi muzej u Zadru. (sl.13.-16.) Fundus Prirodoslovnog odjela u početku je bio sastavljen od spašene, pretežito donirane građe iz prijeratnog djelovanja Gradskoga prirodopisnog muzeja, dok su nove akvizicije u minimalnom opsegu bile rezultat otkupa, a još manje terenskih obilazaka.

U listopadu 1948. otvorena je i Galerija umjetnina, čiji su inicijalni fondus činila posuđena djela iz splitske i dubrovačke galerije te iz JAZU-a. No tijekom 1950-ih i 1960-ih godina uslijedile su brojne donacije Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske. (sl.10.-12.)

Tijekom 1960. konačno je osnovan i Muzej grada Zadra, a jednu od inicijalnih i brojem najbogatijih zbirki činilo je

upravo 700 kamenih ulomaka koje je Muzeju darovao Arheološki muzej u Zadru 1963.

Od 1962. do danas

Kada su se krajem 1962. spomenute novoosnovane poslijeratne ustanove spojile u opći Narodni muzej, doniranje kao oblik prikupljanja građe nastavio se svojim uhodanim tijekom započetim u razdoblju samostalnih ustanova. Tako se u tom 60-godišnjem razdoblju djelovanja Narodnog muzeja Zadar izdvajaju darovani korpusi muzejske građe od kojih se ističu predmeti što su se mogli vidjeti i na nedavno održanim izložbama Narodnog muzeja Zadar. No posebnu vrijednost, sa zanimljivim osobnim pričama vezanima za upotrebu, nasljeđivanje, nalaz ili nabavu tih predmeta, čine pojedinačne donacije građana.

Kompletna Etnografska zbirka u Velom Ižu s ukupno 784 predmeta autentične zavičajne građe otvorena je 1975. na temelju donacija mještana koje su na darovanje radi osnivanja zbirke potaknule Ižanka Danica Pekić i učiteljica Neda Sutlović te su, uz stručnu pomoć kustosice Etnografskog odjela Olge Oštrić, i opremile

sl.17. Joso Špralja, starica iz Kali, 1956.
Darovao je ciklus od 32 fotografije iz 50-ih i 20 kolor fotografija iz 80-ih godina 20. stoljeća.

sl.18. Etnografska zbirka u Velom Ižu u vrijeme otvorenja, foto Ante Brkan, 1975.

sl.19. Etnografska zbirka u Velom Ižu, 2024.

sl.20. Bračni par Anita i Ivan Tomljanović prilikom otvorenja izložbe doniranih tapiserija.
Galerija umjetnina, travanj 2016.

sl.21. Izložba doniranih tapiserija Anite i Ivana Tomljanovića, 2016.
Galerija umjetnina, Zadar

sl.22.-24. Dio donacije Olega Petrovića s otoka Molata koja sadržava preko 600 različitih predmeta (knjige, albumi, staklo, keramika, sitni kućni inventar, slike, fotografije), te daje uvid u život imućnije i obrazovnije otočku obitelj s kraja 19. st. do 40-ih godina 20. stoljeća.

sl.25. Vladko Lozić, *Daj i meni malo*, oko 1959.

sl.26. Vladko Lozić, *Trenuci svjetla*, oko 1962.

sl.27.-28. Donacije fotografa mlađe generacije Mare Milin, Mario i Damira Matoševića, iz ciklusa *Foto esej o Susku*

sl.29.-30. Vinko Nikolić darovao je Galeriji 114 crno-bijelih fotografija Nenada Gattina.

postav. Zbirka je 1994. predana Narodnome muzeju na upravljanje. (sl.18.)

Recentne donacije koje čine dio fundusa Etnološkog odjela jesu i 32 tapiserije Anite i Ivana Tomljanovića (sl.20.-21.) koje su tematikom, postankom i materijalom usko povezane sa Zadrom i okolicom, a životno su djelo tog bračnog para koji je u njih utkao svoju viziju umjetnosti inspiriranu prirodnim nijansama ovčje vune. Tapiserije su nastale između 1962. i 2001. godine. Od ostalih većih donacija zavičajne naravi izdvaja se privatna zbirka Saljanina Goroslava Oštrića koji je, osim što je sam tijekom pet desetljeća više puta donirao gradu Etnološkom odjelu, često posredovao kod svojih sumještana potičući ih da i oni doniraju Muzeju. Valja spomenuti i donaciju Olega Petrovića s otoka Molata koja sadržava više od 600 različitih predmeta (knjiga, albuma, staklenih predmeta, keramike, sitnoga kućnog inventara, slika, fotografija), a kao cjelina daje uvid u život nešto imućnije i obrazovanije otočke obitelji od kraja 19. stoljeća do 1940-ih godina. (sl.22.-24.)

Uz već spomenute darove Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske tijekom 1960-ih godina, Galeriji umjetnina posljednjih je šest desetljeća znatan broj priznatih zadarskih i hrvatskih likovnih umjetnika i fotografa darovao svoje radove, često kao znak zahvale za izložbu održanu u prostorima Muzeja. Ističu se ciklusi crteža flomasterom Ivana Palčića, ciklusi fotografija Jose Špralje iz 1950-ih i 1980-ih godina (sl.17.), Vladka Lozića (donirao 1989., 2015. i 2016.) (sl.25.-26.), Zvonka Kucelina i Željka Karavide, Abdulaha Seferovića, Andrije Zelmanovića, Danila Dučaka; fotografa mlađe generacije: Mare Milin (sl.28.), Damira Matoševića (sl.27.), Stipe Suraća, Danijela Kolege. Vinko Nikolić darovao je Galeriji 114 crno-bijelih fotografija Nenada Gattina (sl.29.-30.),

a obitelj Špralja 36 fotografija u boji preminuloga zadarskog fotografa Rudija Martinova. Projektom partnerstva u kulturi Croatia osiguranje darovalo je Galeriji umjetnina 27 radova suvremenih hrvatskih umjetnika iz kolekcije Marinka Sudca. (sl.53.)

Prirodoslovni je odjel tijekom djelovanja u sklopu Narodnog muzeja Zadar obogaćen donacijama brojnih sugrađana i prijatelja Odjela, osobito posljednjih 18 godina. Među njima se ističu donacije kukaca iz porodice *Carabidae* Andreje Brigić, donacije bilja i ptica Gordana Lukača, primjerci morske faune i kukaca različitih porodica Tonća Rađe te kukaca različitih porodica Borisa Hrašovca.

Zanimljiva je donacija Ministarstva zaštite okoliša i prirode RH – Uprave za zaštitu prirode, koja je Prirodoslovnom odjelu darovala zaplijenjene primjerke zaštićenih životinjskih vrsta koji su bili namijenjeni crnom tržištu. (sl.39.-42.) Riječ je o dva para cipela izrađenih od kože mrežastog pitona (*Phyton reticulatus*) i o prepariranim primjercima ovih životinja: risa (*Lynx lynx*), vjeverice (*Sciurus vulgaris*), dviju karetnih želvi (*Eretmochelys imbricata*) i jedne zelene želve (*Chelonia mydas*) te vidre (*Lutra lutra*).

Odjelu su gradu darovale i različite ustanove poput Muzeja grada Šibenika, s donacijom od osam dermoplastičnih preparata sisavaca i četiri kralješka kita, sedam dermoplastičnih preparata ptica, pet dermoplastičnih preparata gmazova, devet dermoplastičnih preparata riba koštunjača, pet dermoplastičnih preparata riba hrskavičnjača i 182 staklene bočice s kopnenim i morskim puževima.

Gimnazija „Vladimir Nazor“ iz Zadra, posredovanjem prof. biologije Sanje Fabac, Odjelu je donirala 64 trajna

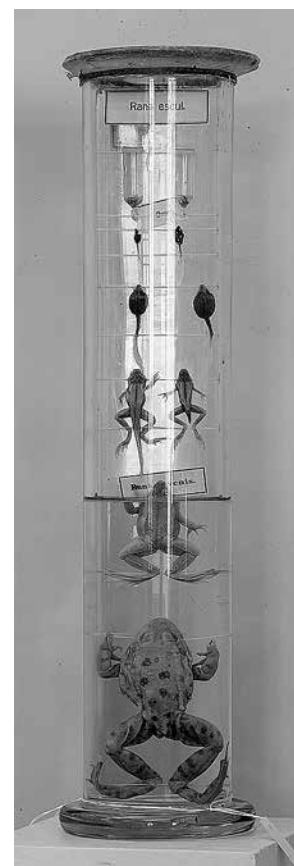

muzejska preparata različitih predstavnika hrvatske faune. (sl.31.-34.). Bilježe se i donacije javnih ustanova za upravljanje prirodom – PP-a Vransko jezero i PP-a Telašćica, kao i speleološkog društva „Špiljar” iz Splita. Posebno se ističe najrecentnija donacija privatne geološko-paleontološke zbirke prof. dr. sc. Petra Lokina, (sl.38.) podrijetlom iz Pakoštana, koja je nastala tijekom 50-godišnje istraživačko-terenske karijere na iskopima tunela, rudnika i kamenoloma bivše Jugoslavije. Donacija od 345 predmeta fosila, minerala i stijena čini dio geološko-paleontološke zbirke Prirodoslovnog odjela. (sl.35.-37.)

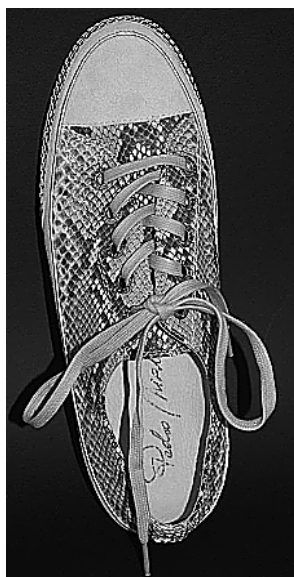
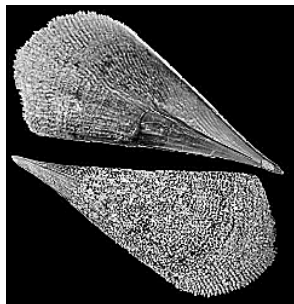
Fundus odjela Muzej grada Zadra znatno je obogaćen donacijom Jelke Ivanković, koja mu je darovala staklene negative autorâ Mihovila i Zvonimira Novakovića (danas u fundusu Galerije umjetnina). (sl.43.-46.) Osim te vrijedne donacije od preko 600 predmeta, Jelka Ivanković je tijekom 1970-ih godina Muzeju više puta donirala i druge predmete.

Za kulturnu povijest grada posebnu vrijednost ima donacija šest portreta zadarskih uglednika iz 17. stoljeća, (sl.48.-50.) dar nekadašnje Naučne biblioteke u Zadru, kao i dar obitelji Zaninović s ukupno 9451 crno-bijelom fotografijom Vicka Zaninovića koje očekuje digitalizacija i inventarizacija (sl.47.). Za povijest grada neizmjereno je važna donacija urbanističke i arhitektonske dokumentacije Bruna Milića koja se odnosi na obnovu i izgradnju Zadra u 5. desetljeću 20. stoljeća. Jedna od nedavnih važnih donacija, velik dio koje se mogao vidjeti na izložbi *Krš, grad i more* u ljetu 2020., jest komplet namještaja s kraja 19. stoljeća, nekoć u vlasništvu pokojne mr. sc. Melite Veršić Marušić, koju je u spomen na nju 2017. Muzeju darovala njezina majka Sonja Veršić. A najnovija donacija tom Odjelu jest dar Slavena Perovića, koji obuhvaća više od 1200 različitih predmeta (knjiga, alata, keramike i porculana, stakla, tekstilnih artefakata) što ih je obitelj Perović prikupila na svojim putovanjima svijetom. (sl.51.-52.)

sl.31.-34. Gimnazija „Vladimir Nazor” iz Zadra posredstvom prof. biologije Sanje Fabac odjelu je donirala 64 trajna muzejska preparata različitih predstavnika hrvatske faune.

sl.34. Zapljenjeni primjerak zaštićene vrste želve *Eretmochelys imbricata*.

sl.35.-37. Geološko-paleontološka zbirka prof. dr. sc. Lokina nastala je tijekom 50-godišnje istraživačko-terenske karijere na iskopima tunela, rudnika i kamenoloma bivše Jugoslavije i sadržava 345 predmeta fosila, minerala i stijena.

sl.38. Petar Lokin prilikom primopredaje zbirke u Prirodoslovni odjel.

sl.39.-42. Donacija Ministarstva zaštite okoliša i prirode RH, Uprave za zaštitu prirode sadržava zaplijenjene primjerke zaštićenih životinjskih vrsta koji su bili namijenjeni crnom tržištu.

Život doniranih predmeta prije ulaska u Muzej

Pojedini donirani predmeti imaju zanimljivu povijest upotrebe, pronalaska i načina pribavljanja prije negoli su ušli u Muzej, kao što je imaju i osobe ili institucije koje su posredovale u doniranju, što je izvrsna podloga za *storytelling* u kontekstu neke izložbe ili događanja. Osim spomenute donacije zaplijenjenih primjeraka zaštićenih životinjskih vrsta namijenjenih crnom tržištu, dobivenih od Uprave za zaštitu prirode Ministarstva zaštite okoliša i prirode RH, ističe se i dar zadarskog fotografa Ante Brkana iz 1964., kojim on Etnografskom odjelu Muzeja daruje komplet pučke ženske nošnje iz Arbanasa iz 19. stoljeća – suknju s oplećkom, baršunastu pregaču, plastron, čipkanu ešarpu. Nošnja je bila vlasništvo Brka-

nove bake Nedjeljke Brkan, rođene Marušić, te se pretpostavlja da je to bila svadbena odjeća jer se donator ne sjeća da ju je baka inače nosila.

Zanimljiva je donacija anonimnog dječaka iz mjesta Briševa pokraj Zadra, koji je 1969. poklonio Muzeju citru, glazbeni instrument što ga je pronašao na tavanu svoje kuće. Vrijedan su dar i gusle i gudalo koje je 1952. Muzeju poklonio Frane Perojević, a on ih je dobio na dar u Bukovici prilikom jedne inspekcije DOZ-a čiji je direktor

sl.43.-46. Fundus odjela Muzej grada Zadra znatno je obogaćen donacijom Jelke Ivanković, koja mu je darovala staklene negative autora Mihovila i Zvonimira Novakovića (danas u fundusu Galerije umjetnina). Osim tom vrijednom donacijom preko 600 predmeta, Ivanković je višeputno donirala muzej i drugim predmetima tijekom 1970-ih godina.

sl.47. Iz zbirke fotografija Vicka Zaninovića *Trgovina mješovitom robom*, 1950-ih

bio. Povjesničar Ante Strgačić darovao je Muzeju gušče pero koje je u Historijskom arhivu u Zadru pronašao dr. Cvito Fisković u spisima zadarskog notara Simona Damianija iz 1474. godine.

Da su, nažalost, i ratovi poticaj za doniranje svjedoči i dar zadarskoj Galeriji umjetnina koja je dobila 17 skulptura eminentnih hrvatskih kipara nastalih 1991./1992. kao dio antiratne kampanje, a bile su namijenjene galerijama teško stradalih gradova u Domovinskom ratu (Vukovaru, Dubrovniku, Zadru). Njihovi su autori Ratko Petrić, Zlatko Čular, Milena Lah, Đani Mazarović, Zvonimir Lončarić, Hanibal Salvato, Vladimir Stanislav i Miro Vuko.

Pojedine donacije predstavljene su javnosti, a vijest o njima objavili su mediji, čime je iskazana zahvala donatorima, ali je to ujedno bio i poticaj lokalnoj zajednici na ta-

sl.48.-50. Vrijedan poklon Naučne biblioteke u Zadru koja je muzeju 1971. donirala 6 portreta zadarskih uglednika nepoznatog autora iz 17. st. prilikom useljenja u novu zgradu (Zoilo de Nassis, Petar de Nassis, Matheo de Nassis)

kav oblik suradnje s Muzejom. Tako je Udruga kapetana i poručnika Trgovačke mornarice Zadar 2013. donirala maketu broda tipa *Koka* kojim je prevezeno tijelo sv. Šimuna u Zadar i tada je organizirana javna prezentacija donacije. Također je 2013. javnosti predstavljena i srednjovjekovna plomba (bula) s prikazom sv. Krševana, vrijedan dar studenata arheologije Sveučilišta u Zadru, vođenih prof. dr. sc. Matom Ilkićem.

Donacije predočene brojevima

Kada govorimo o donacijama iz perspektive brojeva i postotaka, tada pretragom inventarizirane muzejske građe u bazama podataka dolazimo do spoznaje da udio donirane građe u odnosu prema ostalim načinima njezina pribavljanja u ukupnom inventariziranom fundusu Narodnog muzeja Zadar iznosi gotovo trećinu (29,6 %).

U toj trećini 20,9 % čine donacije Prirodoslovnog odjela, 3,3 % donacije Muzeju grada Zadra, 2,8 % donacije Etnološkom odjelu te 2,6 % donacije Galeriji umjetnina.

Govoreći o ukupnom doniranom korpusu inventariziranog fundusa Narodnog muzeja Zadar, postotni udjeli pojedinih odjela u tom korpusu ovise o ukupnom broju inventarizirane građe pojedinog odjela, kao i o broju donacija unutar te građe. Time donirani korpus u najvećem postotku čini građa Prirodoslovnog odjela (70,8 %); 11,1 % otpada na građu Muzeja grada Zadra; 9,4 % građa je Etnološkog odjela, a 8,6 % građa Galerije umjetnina.

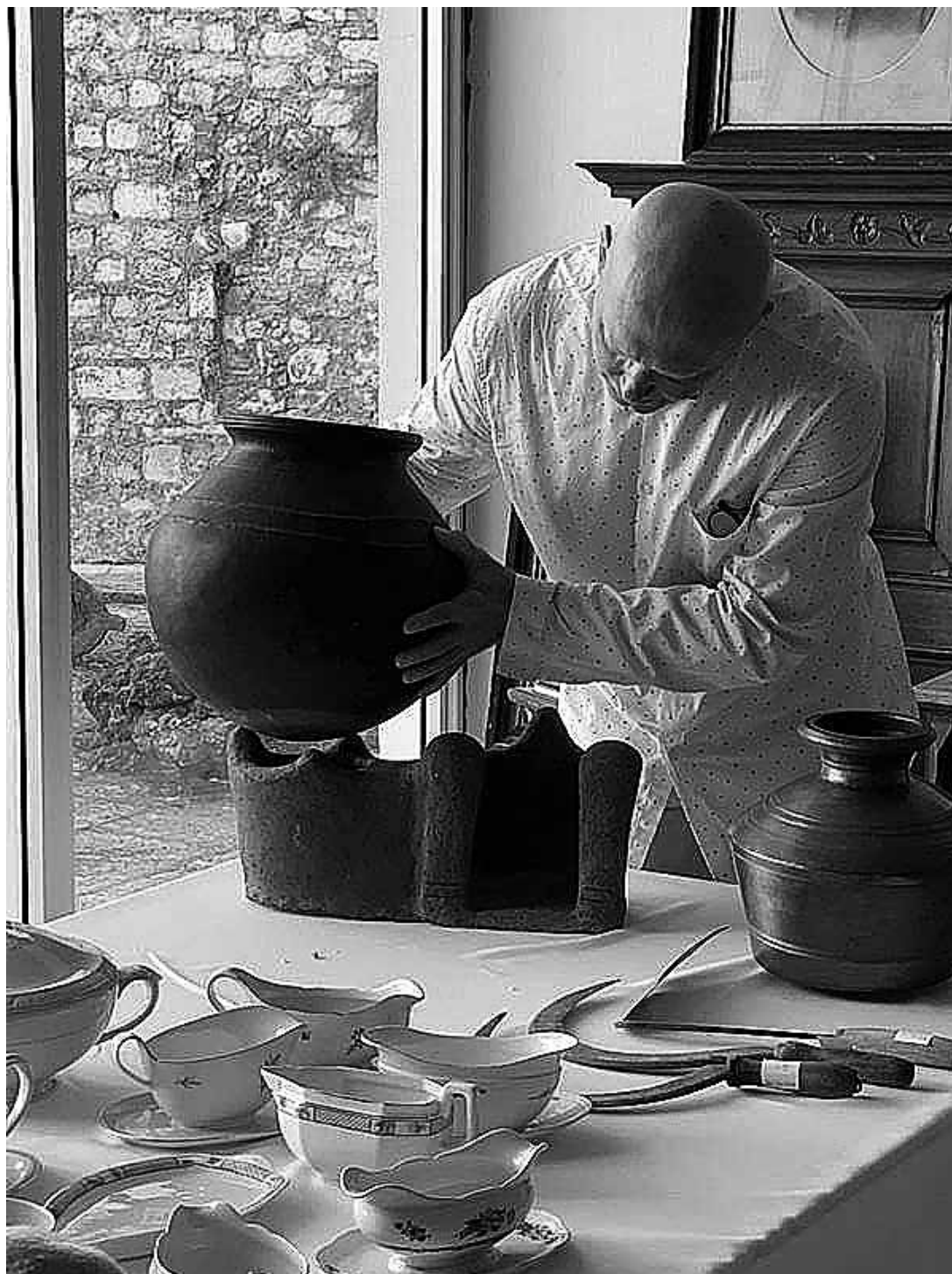
Inventarizirani fundus Muzeja grada Zadra čini čak 64 % građe koja je donirana (ukupno 1288 predmeta), dok u Prirodoslovnom odjelu donirani predmeti čine 40,2 % ukupnoga inventariziranog fundusa tog odjela (8216 predmeta). U ukupnom inventariziranom fundusu Etnološkog odjela 18,4 % jest donirana građa (ukupno 1093 predmeta), a u Galeriji umjetnina donirano je 9,2 % građe, tj. 1006 inventariziranih predmeta. Postotni udjeli donacija u fundusima dobiveni su isključivo na temelju inventarizirane građe te će egzaktan broj i postotak donacija u ukupnom fundusu Muzeja i u fundusu pojedinih odjela biti iskazan tek cjelovitom inventarizacijom još neinventarizirane građe.

Zahvala umjesto zaključka

Kroz povijest dugu 192 godine Muzej su darivali brojni pojedinci, obitelji i ustanove s razvijenom sviješću o potrebi očuvanja starina. Time su postali aktivni sudionici u stvaranju i obogaćivanju muzejskog fundusa.

Darovani predmeti inventarizacijom su postali dijelom fundusa, a time i predmeti izučavanja te sastavni dio brojnih izložaba.

Želimo potaknuti naše sugrađane, prijatelje Muzeja i baštine koji posjeduju privatne zbirke ili pojedinačne predmete vezane za prirodnu, kulturno-povijesnu, tradicijsku i umjetničku baštinu Zadra i šire okolice, da ih činom donacije povjere Muzeju na stručnu brigu, čime će dati aktivan doprinos u obogaćivanju muzejskog fundusa, omogućiti kompletiranje zbirki, a time i otvaranje

sl.51. Slaven Perović prilikom primopredaje donacije Muzeju grada Zadra, 2020.g.

sl.52. Slaven Perović, darovao je 2020. g. preko 1200 raznih predmeta (knjige, alati, keramika i porculan, staklo, tekstilni artefakti). Obitelj Perović prikupila je predmete na svojim putovanjima po svijetu.

novih izložaba čineći darovanu građu dostupnom široj javnosti.

Napomena: Tekst *Donacije muzeju: uz 189. obljetnicu muzeja* autorice Natali Čop inicijalno je objavljen na internetskim stranicama Narodnog muzeja Zadar, studeni 2021.

<https://nmz.hr/files/file/pdf/DONACIJE-MUZEJU.pdf>

Primljeno: 4. studenog 2024.

sl.53. Iz Projekta partnerstva u kulturi, Croatia osiguranje je iz Kolekcije Marinka Sudca darovala Galeriji umjetnina 27 djela hrvatskih umjetnika: Aleksandar Srnec, *Bez naziva*

DONATIONS TO THE MUSEUM DONATION AS A FORM OF THE ACQUISITION OF MUSEUM MATERIAL

The paper gives a review of the donation of museum objects through the long history of Zadar National Museum, founded

in 1832 precisely with the donations of the people of Dalmatia. An insight is provided into some of the more notable donations and donors from all the periods of the former separate museums, today museum departments. Some of the collections donated actually formed the nucleus from which the museums themselves developed and tell of the historical context of the time via the donation-to-the-institution aspect. Some other collections donated because of their unique value for cultural history are seen as heritage capital expertly cared for by the museum and presented to the public via exhibitions, publications and educational activities. Also analysed in the article is the state of the donated material in terms of numbers and percentages in the overall inventoried holdings.